

NYERGES ANDRÁS

Félgőzelem, ráhibázás

(RÉSZLET A HÁZTÚZNÉZŐ C. REGÉNYBŐL)

10/1. Csorba mosdókagyló, lábakon álló, zománcakopott fürdőkád, megfeketedett linóleumtekercs, lécek egy szárítóállványból, horpadt fürdőszobaszekrény, rozsdás zuhanyrózsa, törött fedelű szennyestartó, behemót mosógép, vízkőtől barna vécécsésze, csavart lábú bidéállvány bidé nélkül, hatágú csillár öt burával, meggörbült karnis, dívány, a beléből kilógó afrikkal, lyukassá kopott torontáli szőnyeg – lakáskiűritésből származó holmik tornyosultak a kapu előtt, és Gyégyé jövet-menet mindig megállt pár pillanatra nézelődni, de a kidobott tárgyakat foglalkozási ártalomként aszerint vette szemügyre, hogy mint a mozaikkockákból, kirakható-e belőlük egykori tulajdonosuk életformája? Akkor jött rá, hogy kié lehetett a sok kacat, amikor felfedezte köztük a bárszéket, amin egyszer a Black Sabbath-trikós fickót látta ülni, akiről azóta megtudta, hogy korán elhasználódott szervezete a negyvenen túl nem bírta tovább. A lim-lom azonban idősebb generációra vallott, mintha min-det legkevesebb félévszázada vették volna, de az állapotukból ítélve a használhatóság határán messze túl is használtak őket. Hirtelen Halecz Ernő szólalt meg a háta mögött, látom, szomorkodik, Gyurikám, pedig magának nem sok dolga volt veled, de képzelje el, mit érzek én, aki a Tréger Fricit azóta ismertem, hogy a korlátan csúszkált itt a lépcsőházban! Átok rossz kölyök volt, nem tanult semmilyen szakmát, de amíg éltek, eltartották a szülei, amióta meg magára maradt, a nők etették, akik jártak hozzá. Hogy miből élt, rejtély, a tütü volt a mindene, azon kívül semmire sem költött, csak a bömbölő masinákra, amiktől zengett a ház, gondolom, maguk is mindig hallották, örökké ment nála a zsugaparti, meg a miegymás, a *dajdaj*, ahogy maguk fiatalok mondják. Ha nyert, fizetett lakbért, ha nem, eladogatta, ami érték a lakásban még volt, mert az öreg Tréger értett a képekhez, óriási aktok lógtak a falon, még egy eredeti *friedpáljuk* is volt, és nem akármilyen! Halecz, amint eszébe jutott a kép, Gyégyére kacsintott, olyan segge volt a nőnek, hogy bolhát lehetett volna elpatintani rajta. Csak ezt az egyet tartsa meg, Fricikém, mondtam neki mindig, csak legalább ezt, de sajnos azt is elkótyavetyélte. Amúgy a légynek se ártott, rongyosra hordta az apja ruháit, viszont tisztának tiszta volt, naponta beretváltkozott, hogy sima legyen a képe, épp ezért nem értem azt az úriembert, aki megvette a lakást, még jó, hogy nem cíanoztat, de kidobtat mindent, ami a Fricié volt, mintha fertőzne a holmija vagy ilyesmi, és képzelje, a parkettát fölszedeti, és az ajtókat, ablakokat is le akarja cseréltetni. Aláírom, hogy a lakásra ráfér a felújítás, a Frici hagyta lezúlleni,

de amit ez az amerikai művel, az mégiscsak túlzás! Tisztára úgy viselkedik, mintha azt akarná éreztetni, hogy hiába lakunk mi is ebben a házban, ő azért csak fölöttünk áll. Maga nincs fölháborodva, Gyurikám, mert én igen! Mikor ez a ház épült, a legkapósabbak közé tartozott Pesten, direkt sikk volt ideköltözni, szegény feleségem, isten nyugosztalja, az örömtől majd rosszul lett, mikor először léptünk be ide, és azt mondta, úrinóvé tettel, Ernő! Úgyhogy nekem ez az ember ne akarja megtanítani, mi a komfort! Még jó, hogy a levegőt nem szivattyúztatja ki, csak mert pár hónappal ezelőtt még a Tréger Frici is azt szívtá!

10/2. Munkások hada lepte el a házat, a járdát is telepakolták építési anyagokkal, a sitt szinte bokáig ért a folyosón, törmelékszőnyeg borította a lift padlóját is, a kaput meg szinte eltorlaszolták a szerszámos ládák, festékes vödörök, létrák, fűrészbakok. A pincelejárom előtt keverőgép állt keresztben, a postás nem tudott a levélszekrényekhez férközni, mert azok előtt is cementes zsákok heverték. Reggel héttől este hétig fúrás, kalapálás, csiszolás zaja töltötte be a házat, s mindez a második emelet egyből sugárzott kifelé. Konyhaablakon kihajított bádoglemezek értek földet dobhártyaszaggató csattanással az udvar kövén, a szobák ablakából csigán húzták fel a teli vödöröket, a leeresztett üresek pedig kongva nekiverődtek a falnak. Bármelyik szinten lakott is valaki, úgy érezhette, hogy a sívító zaj a közvetlen közelből ered, a koponyáját lékelik, reggel meg arra ébred, hogy az ágya alól mindjárt előbukkan egy fűrófej. Mások bizonyosnak hitték, hogy a mennyezetük tüstént leszakad, mert nyilvánvalóan tankok dübörögnek felettük, és a földem nem bír el ekkora súlyt. Minden műveletet megveszekedett ordítás kísért, vigyáztam, üvöltötte torka szakadtából, akinek esze ágában se volt vigyázni, ment a menet, ordított vissza a másik akkor, amikor már úgyszólván ott volt. A Csernovics utca túlsó végén naponta értesülhettek róla, hogy kinek a redves kurva anyját bassza szájba a kaporszakállú, amiért rossz arányban keverte az anyagot. Csönddel járó ebédszünet egyáltalán nem volt, mert a két egymást váltó brigád gondosan ügyelt rá, hogy nyugalom egy percre se legyen, amíg az egyik evett, a másik folytatta az őrjöngést, aztán cseréltek. A szomszéd házak ablakán kikönyöklők naponta megbeszélték, hogy ilyen tempót még életükben nem láttak, ezeknél nincs se cigarettaszünet, se sörözés, se lábtenisz, csak megdühödött szétverése mindennek, ami abban a lakásban még ép. De hiába a rohamtempó, egyáltalán semmi jele annak, hogy a munka a végéhez közelednék. A Csernovics utca 7. lakói rendre megálltak a második emelet egy előtt, megpróbálták bekandikálni, hogy a romokból következtessenek rá, hol tart a felújítás, de a látványon nem igazodhattak el, aki pedig kilépett onnan, nem állt le velük diskurálni, csak odavette foghegyről, hölgyem, ha nem látná, útban van. A legkíváncsibbak végül Hondernétől tudták meg, hogy igazából mik történnek *szeeeegény Tréger Frici* egykori lakásában. Honderné egyik elragadtatásból a másikba esve mesélte, hogy bár ő sem éppen nyomortanyán él, sőt, a Felső-Zöldmáli úti villa hazai viszonyok közt exkluzívna mondható, de azt a fajta luxust, amit Nidosi úr részére itt teremtenek, a mi

pitiáner hazai viszonyokhoz szokott agyunk el se tudja képzelni, pedig ez odaát, tengeren túlon, még nem is a csúcs, csupán csak a *middle klassz* szintje. A szobák beosztását és elrendezését, de a funkciójukat is természetesen átszabják, az utcára néző nagyobbikból például amerikai konyhát alakítanak ki, a konyhából viszont monstre éléskamrát, a fürdőszobába dzsakuzzit telepítenek, amihez azonban ki kell bővíteni a teret, és mert Fóris szomszéd nem volt hajlandó eladni a garzonját, holott Nidositól nagyvonalú ajánlatot kapott, most a vécét kell átrakni a gardrób helyére, De mi az a dzsakuzzi, értetlenkedett Olajosné. A kérdése hallatán Honderné megbotráncozva kapta fel a fejét, s azt kereste, kivel nézhetne össze kétségbeesetten, aki szintén úgy vélné, hogy ekkora tudatlanság már kész katasztrófa. Végül be kellett látnia, hogy itt egyedül ő áll a tájékozottság megfelelő szintjén, tehát nincs más hátra, mint elnézőnek lenni, s amikor Olajosné ártatlan képpel az iránt érdeklődött, hogy a dzsakuzzi nem valami újfajta malackodás-e, kuncogva ráhagyta, de igen, Nettikém, illetve arra is lehet használni, csak hogy az már magát aligha érinti.

10/3. Amikor Gyógyé segítségkérés címén becsöngetett a közös képviselőhöz, Zácsef olyan gyanakodva mérte végig, mint akit életében először zaklatnak ilyesmivel. Mi a probléma, kérdezte, ne haragudjon, hogy csak a konyhában tudom leültetni, de épp vacsorálok, tudniillik most jöttem haza a melóból. Mezítláb volt, atlétatrikóban és gatyában, és mert közvetlen közlőről a méretei még ijesztőbbnek tűntek. Gyógyé megint Küklopsznak látta. Zácsef hasa majd a konyhakőig lógott le, a szája pedig minden harapáskor akkorának tűnt, hogy nem volt nehéz azt képzelni, ha még jobban kitátja, az ő feje is beleférne. Sietett mentegetőzni, nem zavarnám ilyenkor, de úgy tudtam, most tart fogadóórát, este 7 há-tól este 8 há-ig, legalább is odalent az van kiírva. Tényleg, kérdezte Zácsef, aztán csak legyintett, nem baj, rá se rántson, én, ha eszem, attól még tudok figyelni. Mi a probléma? Gyógyé elképedt, fél nyolc van, ő jókor jött, zavarban lenni inkább Zácsefnek volna oka, hiszen pont a fogadóórán zabál, és még ez se minden, mert úgy tesz, mintha ő lenne az, aki nem csinál ügyet abból, hogy ilyenkor törnek rá. Kér egy falást, kérdezte Zácsef, jelezve, hogy nem haragszik. és odanyújtott egy pitlit, amiben alighanem ruszli volt, az erős illat legalább is arra vallott. Vegyen bátran, bízatta Gyógyét, és mutatta, hogy ő is kézzel nyúl bele, s amit felcsippent, azt is így tömi magába. Nem, nem, köszönöm, én már túl vagyok a vacsorán, húzódott hátrább székkal együtt Gyógyé, arról volna szó, hogy mi van a második emelet egyben, reggel héttől este hétig, talán már mások is szóvá tették, de tény, hogy elviselhetetlen. Hetek óta tűrjük, és reménykedünk, hogy előbb-utóbb vége lesz, de múlnak a hetek és semmi se változik, most meg már nem bírjuk tovább, Zácsef úr. Csak Zács, szólt közbe a Küklopsz, állítólag Záhnak is lehet ejteni, de nekem így tetszik. Ebben igaza van, gondolta Gyógyé, a Záh pont olyan erőltetett, mint Attilának ejteni három té-vel az Atillát. Mi a negyedik emelet egyben lakunk és emiatt még jobban szenvedünk, mert ez a lakás ugyanazon a stragon van, csak kettővel afölött a téboly fölött. És most már nemcsak a lárma botrá-

nyos, de egy álló napig vizünk se volt, márpedig egy öthónapos kisgyerekkel nem lehet víz nélkül meglenni, ezt elhíheti nekem. Zácsef a vállát vonogatta, abban nincs hiba, hogy elhiszem-e, de nem tudom, mit tehetnék, egy lakásfelújításnál előfordul az ilyesmi. Csakhogy ez már nem felújítás, emelte fel a hangját Gyégyé, ez már esze-lős barmok őrzöngése, néha azt kell hinnem, hogy pörölyvel vagy faltörő kossal dön-getik a falat, mert az egész inkább hasonlít eszeveszett tomboláshoz, mint munká-hoz. És van még egy szörnyű gyanúm, szerintem ezek a közfalakat se kímélik, ami mindennek tetejébe statikailag is veszélyt jelent! Zácsef újabb falást tömött a szájá-ba és előrehajolt, még nem mondta, hogy mi volna a kérés? Gyégyé megpróbált tü-relmet tanúsítani, bár úgy érezte, hülyének nézik, azt szeretném, hogy mint a ház közös képviselője, nézzen utána, van-e egyáltalán engedélyük ilyesmire? Mert ha nincs, le lehet állítani őket! Nagy volt a kísértés, hogy azt is szóba hozza, amitől az ügyet jóformán személyes sérelmének érzi, de Zácsef kelleltlensége és értetlensége láttán letett erről, hiszen nyilvánvaló volt, hogy a Küklopsznak édesmindegy, kicso-da Nidosi, a Tyúkszemvágó fia-e, amit teljes bizonyossággal talán sosem fogunk megtudni, vagy csak névrokon, de ha az igazi Nidosi lenne, Zácsef akkor sem értené, miért rosszabb, ha a nyilas pártszolgálatosok főnökének fia döngetteti a falat, mint-ha akárki más? Hiába ecsetelné, hogy azért rosszabb, mert így őt nemcsak a nap ti-zenkét óráját betöltő, dobhártyaszaggató lárma nyomasztja, de attól, amit túrnie kell, amolyan *poszt-1944-es* közérzete keletkezik, mert képtelen nem gondolni arra, hogy a Nidosi-félek 44-ben is azt tehettek az emberekkel, például a szüleivel, amit akartak. és lám, most sincs ellenük oltalom, vagyis 1944 kiszolgáltatottsága őt az otthonában, békeidőben kísérti. Tisztában volt vele, hogy ezt semmiképp se tudná megértetni Zácseffel, legfeljebb azt érné el, hogy idegbajosnak nézzék, de valahogy mégiscsak meg kell magyaráznia, miért jött ide, ezért inkább talán számára is átél-hető részletekbe avatta be, szinte megszűnt a családi életünk, nem tudunk otthon két nyugodt szót váltani a feleséggel, mert ha egyáltalán hallani akarjuk egy-mást, ordítoznunk kell, ami a gyereket még nálunk is jobban megviseli, nem beszél-ve arról, hogy ahányszor a csiszológép rákezd a sívítást, a kisfiunk keservesen bömbölni kezd, mintha bántanánk. Miért nem viszik le sétálni, az utcára, kérdezte Zácsef. Vinnénk, de a drágalátos építkezők néha órákig lefoglalják a liftet, a negye-dikről meg mégse cipelhetjük le gyalog a babakocsit. De különben is, hogy képzeli, tizenkét órát egyfolytában kóboroljunk odalent? Ez a gyerek még nincs fél éves, ezt pelenkázni kell, meg etetni! Ne lássuk el rendesen, csak mert egyesek nincsenek te-kintettel senkire és semmire? Nézze, Gyalog úr, mondta Zácsef, és elmélyülten va-kargatta a mellkasán a bozontot, ne higgye, hogy nem értem meg magukat, de csak azt tudom mondani, hogy türelem. Jó, de meddig, hördült fel Gyégyé, ma pont két hónapja és tizenkét napja, hogy nincs egy perc nyugtunk a saját lakásunkban! Akkor cirka a felén már túl vannak, nyugtatta Zácsef. Ezt értsem úgy, hogy nem hajlandó utána járni, mi folyik itt? Értse, ahogy akarja, de hiába néznék utána bárminek, azt maguk is jól tudják, hogy ma mindenki azt csinál, amit akar. Engedély, az van, még-

hozzá az építési osztálytól, az amerikai úriembernek, akié a lakás, módja van mindent elintézni, és Zácsef a hüvelyk- meg a mutatóujja összedörzsölésével jelezte, hogy mi ez a mód. Van neki, még a bőre alatt is. Ha tudni akarja, a melósoknak is extra prémium lett beigérve, azért hajtanak annyira.

10/4. Gyógyé úgy hallgatta ezt, mint akit fejbe csaptak s arra következtetett belőle, hogy fölösleges tovább erőltetnie a beszélgetést, hiszen mindaz, amit mondhat, a jelek szerint fikarcnyit se számít. Most kéne felállnia, hadd vacsorázzon meg ez a tuskó, akit mások gyötrődése ennyire hidegen hagy. Mégsem bírt megmozdulni, mert nem jutott eszébe senki más, akihez még fordulhatna. Magába roskadtan üldögélt, mint aki még valami józan ésszel nem várható vár. Zácsef azonban felfüggesztette az evést, és mintha kínosnak érezné, hogy üres kézzel engedi útjára őt, szemlátomást valami kárpoztásfélén törte a fejét. Ha köztünk marad, elárulok valamit. hajolt egészen közel Gyógyéhez, nehogy azt higgye, nekem nem szívügyem a maguk nyugalma. Tudom én, hogy sok a házban a nyugdíjas, meg hát magukat se veti fel a pénz, ha emelném a közös költséget, úgyse bírnák fizetni, de a közüzemi díjak meg folyton nőnek, úgyhogy mindenféleképp próbálkozom, de hát meg van kötve a kezem. Amikor ez a Nidosi fél évre előre kifizette a közös költségét, ezzel, de úgy értse, ahogy mondom, megmentette a házat. Tudniillik az elektromos művektől már nem kaphattunk több haladékot, a Nidosi pénzével viszont törlesztettünk a tartozásból. Ha működnek a bojlerok, fridzsiderok, tévék meg miegymás, hát ezért működnek, úgy ám! Viszont, bármennyire sajnálom, nem vagyunk olyan helyzetben, hogy ez ellen az úr ellen fellépjünk, akármit művelnek is nála. És főképp nem tehetem maguk miatt, akik több havi díjjal tartoznak. Tudom, hogy csak azért nem fizetnek, mert nincs pénzüik, azt is, hogy megadják, amint lesz, a szegények mindig megadják. Nézzé, ezért hunyok szemet már jó ideje, és fogok is. Amíg csak lehet, elvégre emberek vagyunk. De azt maga is tudja, Gyalog úr, milyen világban élünk, egy pénzes lakóval szemben nem állhatok annak a pártjára, aki hónapok óta nem fizet.

10/5 Így, hogy egy róla mit sem sejtő idegen olvasta a fejére a tényállást egyértelműnek látszott, hogy az érvei súlytalanok s a világ szerint ő az, aki félreértésben van a saját helyzete felől, amikor arra hivatkozik, hogy ugyanolyan jogok illetik meg, mint bárki más. Inkább lapulnia kell, és örülni, ha nem zaklatják. Harag helyett hálát érzett, hiszen Zácsef nem bántani akarta, inkább, amennyire tőle tellett, igyekezett tapintatosan becsomagolni a lényegét, pedig durván is mondhatta volna, magának coki, ne szóljon bele mások lakásfelújításába, akinek nincs pénze. Zácsef igyekezete épp azt tette világossá, hogy nem jó- vagy rosszindulat kérdésébe ütközött, hanem a megváltozott szisztémába, melyben az a törvényszerű, hogy neki és a hasonló helyzetűeknek ne lehessen igazuk. Zácsef legalább érzékeli még, hogy ezzel valami nincs rendben, és bár az előbbieket után semmit se kellene mondania, magyarázni próbálja a tehetetlenségét, tudja, hiába szólnék például a kőműveseknek,

bármilyen változtatásra csak Nidosi úr adhatna engedélyt, de ő visszarepült Alabamába, ugyanis fél évet ezentúl is ott tölt, fél évet meg itt. De higgye el, ez maguknak csak jó, mert ez a garancia rá, hogy az átépítés nem húzódhat el a végtelenségig. tudniillik szigorúan meghagyta, hogy mire visszajön, vagyis három hónap múlva, kész legyen minden, kerül, amibe kerül. Rögtön be akar költözni, de ha a lakása nincs kész, akkor a Gellértben vesz ki lakosztályt, és nemcsak az extra nagy kötbért, de a szállodáját is mi fizethetjük. *Jük*, ismételte Gyógyé hűledezve, azt mondja, *fizethetjük?* Zácsef arca céklavörös lett, na igen, az a helyzet, hogy az ács- meg a kőművesmunka a káeftémé, de félre ne értse, ennek nincs köze ahhoz, hogy nem tudok segíteni, mi ugyanolyan feltételekkel dolgozunk, mint a többiek, és az egészet a Nidosi ügyvédje intézte, én csak utólag, a munkalapról láttam, hogy itt fogunk dolgozni! Gyógyéből varázsütésre elszállt a csüggedés, azzal az elégtétellel kelt fel a helyéről, hogy valamelyest kiegyenlítette a számlát, mert ha Zácsef afölött húny szemet, hogy késnek a befizetéssel, ő meg ráhibázott, hogy Nidosi őt is megvette kilóra. Ne akarja vele elhitetni, hogy a saját embereit nem képes féken tartani, vagyis teljes kudarc helyett a látogatása félgyőzelem. Nézze, mondta még búcsúzóul, ha a faldöngetést hét óra helyett mondjuk hatkor abbahagynák, mi annak is örülnénk. Ja, szólt vissza az ajtóból, van még valami: ha legközelebb elzárják a vizet, legalább szóljanak előre!

HERMAN LEVENTE: ÁDÁM ÉS ÉVA 5 – CÍM NÉLKÜL